
Kyrkomötet
Motion 2021:86
av Suzanne Fredborg

Överlåtelse av församlingskyrka

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar

1. att uppdra till kyrkostyrelsen att på nytt utreda frågan om församlingskyrkors övertalighet och att återkomma med ett praktiskt och rationellt genomförbart förslag som inte är administrativt och förvaltningsmässigt kostnadsdrivande, samt
2. att återkomma med härför nödvändiga förslag till ändringar i kyrkoordningen.

Motivering

Sammanfattning

Kyrkomötet beslutade på kyrkostyrelsens förslag – som en konsekvens av utredningen Gemensamt ansvar – att församlingskyrka skulle kunna överlåtas till nationell nivå och att de överlåtna kyrkorna skulle ägas av nationell nivå och förvaltas av stiftet.

Möjligheten att överlåta kyrkor har skjutits framåt i tid eftersom utredningen om hur de praktiska följderna av ett sådant beslut ska hanteras inte har kunnat lägga ett hanterbart förslag i samklang med gällande regelverk för förvaltning av överlåtna kyrkor och dessas fasta inventarier.

Den stiftssammansatta beredningsgruppen har ägnat mycket tid och resurser åt att utforma en täckande förvaltningsplan och utredningstiden har förlängts. Allt tydligare framstår det orimliga i att kyrkor som ägs på nationell nivå ska förvaltas stiftsvis. Varje stift ska därmed bygga upp en organisation för förvaltning av okänt antal kyrkor, en organisation som inte finns idag och som kompetensmässigt måste vara mångfasetterad, allt ifrån byggnadsteknisk kunskap till en bred och djup kunskap om förvaltning av svenska folkets kulturarv enligt kulturmiljölagen.

Bakgrund

Utredningen Gemensamt ansvar behandlade ett antal frågor enligt av kyrkostyrelsen givna direktiv. Kyrkomötet fattade därefter år 2017 på kyrkostyrelsens förslag beslut om bl.a. upprättande av ett för Svenska kyrkan centralt finansierat och gemensamt fastighetsregister, som framgångsrikt etablerats den 31 december 2019 till nu- och framtida nytta. Mot bakgrund av fastighetsregister och antagen församlingsinstruktion skulle vidare på pastorats/församlingsnivå en lokalförsörjningsplan antas senast den 31 december 2021.

Församlingskyrkor, som inte rymdes inom lokalförsörjningsplanen, skulle det anvisas möjlighet att överlämna utan vederlag till nationell nivå. Redan i beredningen i utredningen Gemensamt ansvar stod det klart att kyrkostyrelsen inför beslut i kyrkomötet skulle utveckla hur överlåtna kyrkor skulle hanteras för att möjliggöra att kyrkan på olika sätt avhänder sig övertaliga församlingskyrkor. Denna process att

avhända sig församlingskyrkor bedömdes som mindre smärtsam att hantera på nationell nivå än lokalt. När kyrkostyrelsens förslag kom till kyrkomötet fanns inte denna avvecklingsprocess med i förslaget. Det som fanns var i korthet att anlägga en elefantkyrkogård på nationell nivå med bevarande och förvaltning för all framtid överförd till de olika stiftet.

Svenska kyrkans församlingskyrkor är hela svenska folkets kulturarv. I de ändrade relationerna kyrka–stat föll det sig naturligt att ansvaret för den delen av kulturarvet/församlingskyrkorna som ägdes och förvaltades lokalt skulle vara församlingarnas ansvar. Härfür bl.a. utgav staten kyrkoantikvarisk ersättning, som enligt förutsättningar och statsråds löfte efter tio år skulle uppgå till minst 460 miljoner kronor, och därefter oförminskat fortsätta öka efter påvisade behov.

Det som måste framkomma som alternativ för avveckling av församlingskyrkor inför framtiden är hur en församlingskyrka kan försäljas eller på annat sätt överlåtas till en mottagare som påtar sig fortsatt ansvar för kulturarvet med möjlighet till stöd från staten eller ett överförande till staten av befintligt kulturarv (tidigare församlingskyrka).

Staten är på svenska folkets uppdrag den regelrätta förvaltaren av kulturarvet och utövar på olika sätt tillsyn av att den som innehar del av kulturarvet sköter sitt ansvar och åtagande.

Lidingö den 5 augusti 2021

Suzanne Fredborg (BA)